No. 275. 1838.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zondag en Maandag 18 en 19 November.

XVIII. NOVEMBER.

Vijf-en-twintig jaren zedert verbij, sedert de Eerste Wenk den zegen aan het herboren Vaderland bedeelde, vijf-en-twintig jaren lang voerde Hij de teugels van het bewind over een volk, dat Hem liefde en hoogachting toedroeg; vijf-en-twintig jaren van zegen, als vruchten zijner zachte en weldadige regering, werd het deel van Nederlands zonen, en zou dan niet ieders hart van vreugd hoorbaar kloppen, bij de herdenking aan dien gezegenden stond, dat de door rampspoeden beproefde, nimmer vergeten Vorst het eerst den vaderlandschen bodem drukken mogt, waarop sedert de groote staatsgebeurtenissen van het laatst der vorige eeuw noch ware vrijheid, noch vrede, noch geluk, noch welvaart, maar slavernij, maar verwoestende oorlog, maar noodgeschrei, maar uitmergeling van bloed en schatten slechts gekend werden? Ook dan zelfs, wanneer de verwachtingen van het Oude Nederland, bij den heiligen opstand in 1813, te hoog gespannen waren, omdat men den tijd waarin men leefde, voorbij zag; ook dan zelfs, wanneer de voorstellingen van welvaart en geluk, uit eene verbroedering met in vroeger eeuwen van de onze, losgerukte gewesten, niet verwezenlijkt worden mogten: ja ook dan zelfs, wanneer het aanzien van den staat niet meer kon gelijk gesteld worden, met de schitterende tijdvakken van vroeger eeuw; ook dan nog zou er juichens- en dankensstof in ruime mate voorhanden zijn. Maar dat tafereel zou minder juist zijn; of vergeet men dan, dat bij de meerdere verspreiding van den handel en deszelfs beoefening door schier alle Europesche volken, de Nederlandsche handel nog betrekkelijk zeer aanzienlijk is; niet men zijn voorbij, dat onze kolonien in rijkdom zijn toegenomen en hunne gelukkige opbrengsten aan het moederland opleveren, niet dan onopgemerkt laten, dat onze landmagt zich dezer dagen weder een naam in de Geschiedenis verworven heeft, en dat zij nog mannen gevonden worden, als in de roemrijkste dagen van het verledene; waarvan de jaren 1813, 1815 en 1830-1831 getuigen kunnen; en dat onze zeemagt voor Algiers, in de Oost-Indien, en nog in de laatste jaren de onuitbluschbaarste bewijzen van heldenmoed en van ervarenheid heeft gegeven? Zou men dan willens en wetens blind willen zijn of loochenen, dat de intellectuele, morele en industriele beschaving des volks tot eene hoogte is gestegen in wezenlijkheid, waarvan de theoristen van het laatst der vorige eeuw hersenschimmen maakten? Heeft de Natie hare zelfstandigheid, hare bijzondere deugden en eigenschappen niet met geestdrift en kloekhartigheid hernomen, bij den val van het zaakrijk gedeelte des Rijks? En aan wien heeft men dat alles te danken? Was het niet Willem I: de koning der Nederlanden, die onder de leiding der Goddelijke Voorzienigheid, geroepen was, om in het tijdsbestek van een vierde eeuw, het uiterlijk voorkomen van het Vaderland te veranderen, zoodat niemand in in het bloeijend Nederland het uitgezogen land herkennen zou, dat onder het geweld eens magtigen veroveraars gebukt ging? Is het niet koning Willem, die door zijne verlichte zorg het welzijn des lands heeft behartigd; en zelfs te midden van den druk der revolutionnaire inspanningen en inskrimpingen, den dam gelegd heeft tegen den alles vernielenden stroom van fanatismus van allerlei aard; en die de eer van Nederland als zijne eigene heeft lief gehad en ongeschonden bewaard? Heeft hij niet de vrijheid van Godsdienst waardiglijk gehandhaafd? Heeft Hij niet het schoolwezen verbeterd? Heeft Hij niet het land met eigene wetgeving begiftigd? Heeft Hij niet zich aan het hoofd gesteld, door aanmoediging van allerlei soort te verleenen, van alles wat de nijverheid bevorderen kan? Heeft Hij niet den handel, en evenzeer den landbouw beschermd? Aanzie het gedaante dezes volks ten huidigen dage, en vergelijk het alsdan met den volks- en landtoestand voor vijf-en-twintig jaren; zal het antwoord niet moeten zijn; *Gon heeft groote dingen door zijne hand gedaan?* Heden is het feestdag; heeft ook een dag van dankbetoon; juiche het Volk van Nederland; *de koning leve!* Het Volk van Nederland! koning Willem heeft zijn volk gelukkig gemaakt, Hem zij heil voor al zijn zorgen! Hoort Nederlanders, de kerkklok roept ons, om God daarvoor te danken; een dankbaar hart noopt ons allen, om den Hemelschen Vader te bidden, *bewaar, o God, den Koning lang!* Aan den eindpaal des levens eenmaal, doch niet dan spade, genaderd, omgeve den geliefden koning nog de liefde der onderzaten, de achting van elken braven; en het ontzag der Buitenlanders eerbiedige zijne pogingen, om aan het Oude Nederland, door denzelfs benijders de oude welvaart en glorie te hergeven! De 18de November 1838, de vijf-en-twintigjarige feestdag der verheffing van Nederland en der vijf-en-twintigjarige regering van Willem I, zij en blijve elken Nederlander een dag van dankbare herinnering en blijde feestviering!

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den November.

Het *Journal des Débats* komt heden op de kwestie terug van de ontruiming van Ancona, ter beantwoording van de verwijten, die deswege het ministerie door de oppositie worden gedaan; het *Journal* toont op nieuw de noodzakelijkheid daarvan, nu ook de Oostenrijkers de Pausselijke Staten ontruimen; doch men brengt daartegen in, dat reeds vroeger openingen in denzelfden geest werden gedaan, maar dat de vorige ministers er nimmer ooren naar hadden.

— De minister van koophandel heeft eene commissie benoemd, om de kwestie van de voorgestelde teruggave der regten op de suiker te onderzoeken.

— Uit Lucern heeft men hier kennis bekomen van eene depeche door vorst *Metternich* aan den oostenrijkschen gezant in Zwitserland gezonden, met last om dezelve aan het Zwitsersch voorzittend kanton mede te deelen. Deze depeche is van den 8sten october en heeft betrekking op de vreemde vlugtelingen, die zich nog in Zwitserland schuil hielden of er teruggekomen waren, en welker uitdrijving daarbij overeenkomstig het conclusum van 1836 verlangt wordt.

— Met de tijdingen uit Madrid tot den 5den november, heeft men ook de aanspraak ontvangen door de koningin-regentes dien dag voor de opening der cortes, uitgesproken. Zie hier de voornaamste gedeelten van dit stuk:

» Met vreugd bevind ik mij midden onder U, wederom bijeengekomen om de wetgevende werkzaamheden op nieuw op te vatten, in de hoop dat gij thans dezelfde bewijzen van opgeklaarden ijver voor het algemeen welzijn, als gedurende de vorige zitting, zult geven.

» Het traktaat van den 22sten april 1834, tusschen den koning van Groot-Brittannie, den koning der Franschen, de koningin van Portugal en mij gesloten, bestaat nog altijd, en de vriendschapsbetrekkingen, die den troon der koningin van Spanje met de andere mogendheden, die haar erkend hebben, verbinden, blijven op een goeden voet.

» Met de grootste tevredenheid kondig ik de cortes aan, dat de Ottomaansche Porte de regten mijner doorluchtige dochter erkend heeft, tot welken gelukkigen uitslag mijne magtige bondgenoote, de koningin van Engeland, veel heeft bijgedragen.

» Wetende dat onze vijanden hulp ontvangen van de mogendheden, die mijne doorluchtige dochter niet als koningin van Spanje erkennen, heb ik aan mijne vertegenwoordigers bij de met ons verbonden hoven in last gegeven, om eene formele bemiddeling te vorderen, geschikt om alle schending van het volkenregt voor te komen.

» Na het ongelukkig beleg van Morella, heeft de fortuin onze wapenen minder begunstigd; maar ik hoop met vertrouwen, dat de dapperheid en standvastigheid van ons leger en deszelfs goede krijgstucht ons op nieuw tot de overwinning zullen leiden. Ik vertrouw dat gij, de lichting van 40,000 man, en de rekwisitie van alle paarden, laatstelijk buiten uwe medewerking geschied, aanmerken den drang der omstandigheden, goedkeuren zult."

Verder zegde de koningin, dat onderscheidene vroeger ontworpene belangrijke wetten in deze zitting moesten behandeld worden, zoals: de regeling van de attributien der gemeente- en provinciale besturen, de wetten betrekkelijk het onderwijs, de instellingen van weldadigheid. — Een rijp onderzoek wordt aan een voor te stellen wet op de drukpers aanbevolen. — De brave nationale garde voorzulde overal haren pligt; zij had evenwel eene betere organisatie B

noodig en daartoe zou een voor te dragen ontwerp strekken. — De gebeurtenissen van den oorlog hadden de hooge noodzakelijkheid der marine getoond; de koningin had bevolen, om de schepen van oorlog, die in de arsenalen zijn, in dienst te stellen; ook ter zake der marine zou eene voordragt gedaan worden. — De handel leed door den druk der tijden; ook in de daaromtrent bestaande bepalingen waren veranderingen voorgenomen. — De overzeesche provincien genoten eene gewenschte rust. — In het beheer van justitie zou men verbeteringen zoeken in te voeren. — De openbare inkomsten werden meer en meer onvoldoende om de uitgaven te dekken, en de buitengewone middelen, waartoe in de vorige zitting aan het gouvernement de vergunning werd gegeven, om het bestaand tekort te dekken, hadden nog geen gevolg gehad. Het bestuur hield zich onophoudelijk bezig om de moeijelijkheden, die de verwezenlijking in den weg stonden, te boven te komen.

» Zoodra – dus besloot de koningin – de onderscheiden arbeid tot verbetering van het lot der vreemde en nationale rentehouders zal voltooid zijn, zal die arbeid u voorgelegd worden. Slechts door opbeuring van het krediet zal men de gebiedend noodige middelen vinden om in de staatsuitgaven te voorzien, en vooral in de behoeften van het dapper leger, dat met zooveel roem voor de nationale zaak strijdt, en ik hoop dat dit het voorname voorwerp uwer zorg in deze zitting zal uitmaken. Het heil van den constitutionelen troon wordt slechts onder het vaandel mijner doorluchtige dochter *Isabella II* gevonden; redden wij hetzelve dan met behulp der Voorziengheid, en haasten wij ons op dat vaandel den olijftak van den vrede te planten: het eenig zinnebeeld van onzen toekomstigen voorspoed."

Men merkt op, dat in deze aanspraak in het geheel niet van de jongste gebeurtenissen gesproken wordt. De koningin heeft zich met het gebruikelijk ceremonieel, tusschen twee rijen nationale garden, naar de zaal der cortes begeven. Alles is zeer rustig afgeloopen. De cortes zouden zich terstond met de benoemingen van het bureau der kamer bezig houden, die men dacht dat in den gematigden zin zouden uitvallen.

— Van de grenzen schrijft men, dat *Munagorri* met zijne lieden, 1400 à 1500 man sterk, eene teruggaande beweging naar zijne oude kantonnementen van Sarra had gemaakt. — *Espartero* en *Maroto* zijn in den laatsten tijd geheel werkeloos gebleven.

— Ter beurze van heden (15 *November*) was de fonds-notering: 5 pCt. 110,95; 3 pCt. 81,95; Nap. r. 102,20; Sp. Ardoin 17⅛; Rom. L. 101⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den November.

Naar men verneemt zijn thans de korpsen mobiele schutterij bepaald, waarbij, alsmede het tijdstip, waarop, ingevolge de door het Algemeen bestuur gegevene voorschriften, de schutterpligtigen, behoorende tot den eersten ban der ligting van 1838, moeten worden ingelijfd. Tevens verneemt men, dat de wijze van indeeling en het zenden met onbepaald verlof, op dezelfde wijze zal geschieden, als zulks in het verleden jaar heeft plaats gehad, daar ook in dit jaar, de in te deelen landelijke schutters vooreerst niet zullen worden gekleed.

— Dezer dagen is gerejecteerd het beroep van cassatie, door *C. H. Bierau cum suis* ingesteld, tegen het arrest van het hof van assises der provincien Noord-Holland en Utrecht, in dato 23 Augustus ll., bij welk arrest hij is veroordeeld tot de *poena proxima morti*, wegens het verminken, uiterlijk schenden en altereren van zilveren muntspetiën, in dit Rijk wettigen koers hebbende.

— Zijne Majesteit heeft vastgesteld, dat de bepalingen van Hoogstdeszelfs besluit van 26 October 1835, n°. 59, houdende verordeningen betrekkelijk den aanslag der stokers van gedisteleerd uit aardappelen, gedurende de jaren 1839, 1840 en 1841, in volle kracht zullen blijven, behoudens de volgende wijziging; dat voortaan de in art. 3 van gemeld besluit vermelde trek per vat beslag zal worden geregeld, van den 16den October tot en met den 15den April, niet hooger dan 10½ kan en niet lager dan 8½ kan; van 16 April tot en met den laatsten Mei en van 16 September tot en met den 15den October, niet hooger dan 9½ kan en niet lager dan 7½ kan; van 16 Augustus tot en met den 15den September, niet hooger dan 9 en niet lager dan 7 kan, en van den 1 Junij tot en met den 15den Augustus, niet hooger dan 8¼ kan en niet lager dan 6½ kan, alles gedisteleerd van 10 graden.

De belgische senaat heeft reeds eergisteren het opgemaakt adres van antwoord op vorst *Leopold's* aanspraak, bediscussieerd en eenparig goedgekeurd. De beide eerste zinsneden van dit adres luiden als volgt: » Sire, De senaat heeft met eene levendige voldoening gehoord, dat de relatien door U. M. met de mogenheden gevestigd, blijven voortduren; wij hebben de overtuiging dat zij vermogend zullen bijdragen, tot eene beeindiging onzer geschillen met Holland, overeenkomstig de regten en belangen van België, waarvan U. M. de eenige regel zijner staatkunde maakt.

» Met volharding en moed de regten en belangen van het land verdedigende, zal U. M. aan den wensch van alle Belgen beantwoorden, ijverzuchtig om onder hare regering die vereeniging tusschen de negen provincien te handhaven, die sedert eeuwen bestond en die door de daden zelve van het vorige gouvernement is bevestigd geworden. Het zal voor hare dynastie eene nieuwe aanspraak zijn op erkentelijkheid van het vaderland; het eenparig gejuich waarmede de edele woorden, door U. M. in den boezem der nationale vertegenwoordiging uitgesproken, ontvangen werden, zullen haar het bewijs hebben gegeven, hoezeer wij alles toejuichen van hetgeen tot heden gedaan werd en dat wij des noodig voor geene eenige opoffering zouden zwichten ter verdediging van de eer en de regten des lands.

» De senaat, Sire, zal bereid zijn om de maatregelen te ondersteunen, welke de verdediging van het grondgebied mogt noodzakelijk maken."

Bij de korte discussie van dit adres verlangde de heer *Dumon Dumortier* dat de ministers zouden verklaren, dat men nimmer in de verbrokkeling van het grondgebied bewilligen zou. Het antwoord van den minister van buitenlandsche zaken hierop was: Al wat ik den senaat verzekeren kan, mijne heeren, is dat er nog volstrekt niets vastgesteld is. Wat betreft het geven van inlichtingen omtrent de tegenwoordig hangende onderhandelingen, is geloof dat wij ons daarvan moeten onthouden, en het voorbehoud in dezelfde gelegenheid door onze noordelijke naburen bewaard, moeten volgen. Alle inlichtingen over die onderhandelingen zouden slechts nadeelig voor ons zijn; ik verzoek den senaat zich daarvan overtuigd te houden.

— In de zitting der belgische vertegenwoordigers van eergisteren, heeft de minister van financien de budgetten van ontvangst en uitgaaf voor het volgend jaar overgelegd; het geheel bedrag der middelen is geraamd op fr. 99,527,836 en de uitgaven op fr. 99,502,982,37. In de voorafspraak zeide de minister onder anderen, dat de opbrengst der producten over 1838 niet alleen verguisde, om de uitgaven te dekken, maar dat men ook met drie millioen de vlottende schuld, daargesteld om in het te kort van vroegere diensten te voorzien, konde verminderen. Deze voordeelige gesteldheid moest eensdeels toegeschreven worden aan den voorspoed van handel en nijverheid; anderdeels aan de beteugeling van den smokkelhandel.

— Gisteren waren de Ardoins te Antwerpen genoteerd tegen 16⅝; Uitgest. 5¼.

CIRKASSIE EN CIRKASSIERS.

(Vervolg van n°. 318.)

Wat men ook over de echtheid van dit stuk denken mag, drie gewigtige bijzonderheden zijn daaromtrent niet te miskennen. Vooreerst is de echtheid van hetzelve in het britsche parlement ter spraak gekomen en van geene zijde, ook niet door de ministers tegengesproken geworden; het kan voorts aan geen twijfel onderhevig zijn, dat die onafhankelijkheidsverklaring de waarachtige gezindheden der Cirkassiers uitdrukt; de daadzaken geven daarvoor dagelijksch het bewijs; van al de in die verklaring aangevoerde daadzaken, eindelijk, is geen eene wederlegd geworden. De vraag rijst verder: hoe mag *Cirkassie* er toe gekomen zijn, om zich tot de engelsche regering te wenden, gelijk met die verklaring het geval was; vanwaar heeft het in 't algemeen de openlijk gevoede hoop opgevat, dat *Engeland* in hun' kampstrijd zich aan hen meest laten gelegen leggen? In dit opzigt komt men overeen, om het bezoek van den heer Urquhart bij de Cirkassiers in 1834, als eene bijzondere gebeurtenis in de geschiedenis van het volk aan te merken. De zaak verdient wel dat men den Engelschman zelven daarover hoort spreken. Op een feestmaal, waarop de aanzienlijke handelstand van *Glascow*, den 23sten Mei 1838, hem onthaalde, liet hij zich als volgt uit: » Lotter staatkundige bedenkingen gaven aanleiding tot mijn bezoek in *Cirkassie*. Ik had het besluit opgemaakt, dat de tegenstand dien *Rusland* daar ontmoet, in een vastgeworteld nationaal karakter en in een diep gevoel van eer moest gelegen zijn. Ik begreep te doorzien dat *Rusland's* geheim daar moest zijn, dat de punten daar gelegen waren, die voor *Engeland* grootheid en voor het welzijn der wereld van groot gewigt konden worden. In die overtuiging, besloot ik om tot in de geheimzinnige donkerheid, waarin de kusten van *Circhis* tot heden gehuld waren, door te dringen; moest de poging mij dan ook ten verderve strekken. Ik landde onbewimpeld en alleen aan die kust; ik doorzag het raadsel en de juistheid mijner berekeningen; ik zag de zaken zoo als zij werkelijk zijn. In 24 uren tijds bevond ik mij op eene hoogte gelegen, de Circassiers stroomden aan mijne voeten en voor mij breidde zich onmetbaar ver de vlakte van *Moskovie* uit, met [illegible] hezet, hier en daar met kozakken-pulken omgeven, en dezelfden mij klopten, in digten drom, duizend harten, die onder hunne pantsers het fier bewustzijn van nationaliteit droegen. Hier zag ik het eenige volk van de Atlantische tot de Indische zee, dat bereid is om eene beleediging van den russischen Czaar te wreeken of eene bedreiging af te wijzen. Onwillekeurig moest ik zeggen: » Gij! zijt niet langer stammen, maar *een volk*, gij zijt Circassiers, en dit is *Cirkassie*." Maar *Cirkassie* had geen dagbladen, zelfs geene gemeenzame spraak. Het nieuwe denkbeeld kan door geene woorden verduidelijkt, door geen gedachten-reeks ondersteund worden; een eenvoudiger middel werd vereischt, en een gemeenzaam, een nationaal zinnebeeld deed zich aan mij voor, als de eenige tolk van openbaar

gevoelen, als het eenig middel om nationale sympathien te wekken en eenparige overtuiging daar te stellen. Maar een vlag met hare kleuren verkrijgt, eerst door het verledene, door de herinnering van groote namen of oorzaken, liefde en geestdrift. *Cirkassie* met zijn vijfduizend jarig bestaan heeft geene herinneringen van dien aard; geen held die een veroveraar teruggedreven heeft; geen wetgever, die de vrijheid en het volksgeluk door duurzame instellingen verzekerd heeft; geen geslachtewapen dat als zinnebeeld van zelfopoffering voor het geheel kon dienen; geen teeken, kortom, dat de eenheid en nationaliteit aanduidde. Het oogenblik drong, alles wat mij omgaf en de gewaarwordingen van dien dag bepaalden de keus. Groen, het kleed hunner bergen, de kleur van *Mekka*, was de kleur, die ik koos. Daarop teekende ik een bundel pijlen, hunne gewone wapenen, in een sterrebeeld, opdat zij op hunne legerwicht des nachts het teeken hunner onafhankelijkheid in de werken van hunnen Schepper, en de pracht des hemels zouden wedervinden. Deze taal die van het oog tot in het hart drong, vond weerklank; een vereenigingskreet ging aan den *Euxinus* op en werd aan de Kaspische zee herhaald: *eene nieuwe natie was te voorschijn getreden;* een nieuw volk, geroepen om de bestemming der oude wereld eene andere rigting te geven. De mannen van dat volk zijn de deurwachters van *Azie*; de kampvechters van *Europa*. Aan beide zijden van den Kaukasus breidt zich eene landstreek van 600 mijlen uit, en aan gene zijde, oostwaarts, staat het Indisch bolwerk van den *Himalaya*, in het westen de Europesche borstwering der Karpathen. Een onderaardsche gordel van 3000 mijlen langte slingert zich tusschen de krijgshaftige stammen der noordelijke streken en de wilde bewoners van het zuiden; en de eenige opene punten op deze geheele linie zijn de beide bergpassen van den Kaukasus, open slechts zoo lang de Cirkassiers eensgezind zijn. Het romeinsche en het perzische rijk vonden het in de dagen hunner grootheid noodig, om deze poorten te sluiten. Bij hunne tweedragt en naijver vereenigden zij zich niet te min, om den Kaukasus te verdedigen. Deze ter onzer verdediging zoo gewigtige borstwering, stond thans ter onzer beschikking; het volk met zijn onafhankelijk bestaan wetsteloend, roept onze bescherming in. Op den 20sten ging de heer Urquhart in zijne redevoering voort, zoekende zijne hoorders de overtuiging in te boezemen, dat de cirkassische gewesten bestemd zijn om het tooneel van gewigtige gebeurtenissen te worden, en geeft hij voorts eene dergelijke opgewondene schildering van het volk.

Toch, behalve van engelsche reizigers, heeft men ook andere eervolle getuigenissen van het *Cirkassische* volk. Zoo schreef een Duitscher Renegg, die als russisch agent in *Georgie* gebruikt werd, in het laast der vorige eeuw: » Zoo zijn de voornaamste volken van den Kaukasus nog heden ten dage vrij, doch met opzigt tot hunne staatsgesteldheid onderling aan een' wederkeerigen, onveranderlijken en bekenden band verbonden, die nooit verbroken hunt, zonder dat hunner eenig vorst het in den zin zoude kunnen krijgen te beproeven, of een enkelen stam, ontrust zelven te vernietigen." Deze verklaring weerspreekt echter niet hetgeen is gezegd geworden, dat er geen zamenwerking tusschen de onderscheidene stammen tot hetzelfde staatkundig doel plaats gehad heeft; eene omstandigheid, waarin ook Eichwald de groote kans voor het gelukken der russische ondernemingen vindt, wanneer hij zegt: » Tot ons geluk belet de onder hen heerschende onzeeligheid duurzaam, eenstemmig te handelen, en van daar kunnen zij, in weerwil hunner erkende dapperheid, niets van belang ondernemen. — Het zwaard [illegible] van hunnen vijand de volken van den Kaukasus, die zij niet, zoo gelukkig zijn over hunne rooverij zijn. Vergelijk men hiermit hetgeen een russisch officier, adjudant van den generaal-majoor Kajarsky, in de *Moskwa* (juli 1838) van hen zegt: » Men moet bedenken, welk een' persoonlijken moed en volhardende dapperheid dit volk bezit, en dat het thans hun volksbestaan geldt. *Geen ander volk kan zich met hen meten*, en alhoewel vijanden, bezitten zij toch onze bijzondere achting;" dan vraagt men of dit de taal is van een krijgsman, wanneer hij van lieden spreekt die als rooverbenden moeten getuchtigd worden. Men heeft de Cirkassiers gaarne in dat hoog willen stellen, als had menigeen vreemdeling willen afhouden om hun land te bezoeken; doch de ongegrondheid dier aanklagt is thans genoeg bewezen. Van den heer Taitbout de Marigny vernemen wij, dat ieder vreemdeling, zich onder hen een gastvriend moet kiezen; het is voldoende dat men den naam van een inboorling kent, om hem tot gastvriend te winnen en van zijne bescherming in alle omstandigheden verzekerd te zijn. De hoogleeraar Koch van *Jena*, die in het voorjaar, onder bescherming der russische autoriteiten, den Kaukasus bereisde, roemt de buitengewone gastvrijheid der *Osseten*, die thans grootendeels aan de *Russen* onderworpen zijn. Voorzeker zal toch die stam de gastvrijheid niet nu eerst van de Russen geleerd hebben.

(*Het vervolg in een volgend Nommer.*)

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De beijersche regering heeft in het begin dezer maand nieuwe bepalingen vastgesteld betrekkelijk de studien der algemeene wetenschappen en de beijersche hoogescholen. Daarbij worden de, reeds vroeger op de hoogescholen van *Landshut* en *Ingolstadt* bestaan hebbende, verordeningen weder ingevoerd, dat, namelijk, de gezegde studien twee jaren moeten duren, wordende zij voorts van de bijzondere vakken van studie gescheiden, en in half jaren en onderwerpen die in elk derzelve moeten behandeld worden, afgedeeld. Eene nieuwe bepaling is, dat de studie en het levensgedrag der Akademische jeugd gedurende de twee eerste jaren aan een bijzonder toezigt onderworpen zullen zijn, hetwelk, mede gedurende twee jaren, bijzonder zal worden opgedragen aan een hoogleeraar der Akademie, die dan den titel van *Ephorus* zal voeren. Hij wordt van den Akademischen senaat gekozen en zijne keus door den koning bekrachtigd. Te *München* heeft men voor die betrekking den hoogleeraar Görres benoemd, maar deze heeft voor dezelve bedankt. Tot op de oprigting van protestantsche lyceën zullen de protestantsche studenten in *Beijeren* hunne studien aan de hoogeschool van *Erlangen* kunnen blijven voortzetten. — Door den heer E. Heis is in de courant van *Aken* van den 10den dezer vermeld geworden, dat de komeet van Encke den vorigen avond aldaar met het bloote oog kon waargenomen worden. Zij vertoonde zich als eene bleeke nevelvlek, tusschen de ster *Etanin* en den *Draak* en de ster *Wega* en de *Lier*. Haar afstand van de aarde bedroeg thans iets meer dan vier en een half millioen mijlen. — De *Hamburger Correspondent* bevolade dezer dagen het verhaal eener operatie, waarvan de uitkomst zonder voorbeeld mag geheeten worden. Zekere Poolsche gravin aan een pijnlijk en steeds grooter wordend borstgezwel lijdende, besloot den raad van den geheimraad von Graefe te *Berlijn* in te roepen, die ten laatste tot de amputatie der geweldig gezwollen borst besloot. De operatie had plaats in tegenwoordigheid der ontleedkundigen *Muller* en *Schlemm*. De geamputeerde borst woog 15 ponden en bevatte tot aller verbazing een foetus van onderscheidene maanden, en reeds tot zekere ontwikkeling gekomen. De heer von Graefe was voornemens dit belangwekkend geval nader te beschrijven; het merkwaardig natuurverschijnsel zou in het Berlijnsch Museum bewaard worden. — In het laatst der vorige maand werd in den koninklijken hoofdschouwburg te *Dresden* eene nieuw tooneelstuk, der *Majoratsërbe*, in vijf bedrijven, ten tooneele gevoerd. De schrijfster van dit stuk was de prinses Amelia en de uitvoering die door het geheele hof werd bijgewoond, en aan de beste acteurs was opgedragen, beviel algemeen.

Engeland. — Tot president van de koninklijke Maatschappij te *Londen*, ter vervanging van den hertog van Sussex, is verkozen geworden de markies van Northampton. — In de vergadering van de *Astronomical Society* te *Londen* in de vorige week gehouden, werd een brief van den directeur van het observatorium te *Königsberg*, professor Bessels, gelezen, waarin hij verslag geeft van de door hem uitgedachte manier om de paralaxis van de vasten sterren te [illegible] door aanmerkelijke waarnemingen heeft hij de paralaxis van de dubbele ster No. 61 *Cygnies* gevonden 0,03136 van eene seconde, hetgeen voor den afstand der ster van de aarde 657700 maal den straal van de loopbaan der aarde geeft, of 656 duizend maal 40 millioen uren. Wanneer men nu bedenkt, dat het licht 80,000 mijlen in een seconde doorloopt, volgt daaruit, dat, bij de vooronderstelling dat de gedachte ster nu geschapen werd, er tien jaren zouden nooodig zijn eer haar licht tot ons kwam. De heer Bessels had ook den omvang dier ster gemeten en dezelve kleiner dan die van onze zon bevonden. Hetzelfde verslag is in de vorige week ook te *Parijs* door den heer Arago, op den brief dien de heer von Humboldt van den Professor Bessels ontvangen had, in de Akademie van wetenschappen medegedeeld.

Frankrijk. — Den 5den dezer is de heer Milne-Edwards tot medelid der Akademie van Wetenschappen met 33 tegen 19 stemmen verkozen. Het nieuw gekozen lid is de broeder van den vermaarden physiologist Edwards, lid der Akademie van zede- en staatkundige wetenschappen. — De geleerde Raoul Rochette is van zijn' wetenschappelijken togt naar *Griekenland* en *Klein-Azie* in *Frankrijk* teruggekeerd. — Door den heer Droz is dezer dagen eene geschiedenis uitgegeven van de regering van Lodewijk XVI, gedurende de jaren in welke de fransche revolutie had kunnen voorgekomen of geleid worden. Van dit werk werd door den schrijver aan de fransche Akademie hulde gedaan, in derzelver buitengewone zitting van den 9den dezer. — In de vorige week is te *Parijs* een nieuwe schouwburg: *Théâtre de la renaissance* geopend geworden en daar voor het eerst ten tooneele gevoerd een drama van Victor Hugo *Ray-Blaz* geheeten, hetwelk onder anderen een tafereel bevat van de gesteldheid van *Spanje* onder Karel III. Het stuk werd met groote toejuiching ontvangen. — In de parijsche bladen vindt men thans het plan ontwikkeld van den franschen geneesheer Bulard, die na onlangs uit *Turkije* te zijn teruggekeerd, waar hij zich op de kennis der pestziekte heeft toegelegd, aan de hoven van *Pruissen* en *Rusland* een ontwerp voorgesteld heeft, om eene vereeniging of een congres van staatslieden en geneeskundigen, waaraan alle zeemogendheden van *Europa* zouden deelnemen, tot stand te brengen. De strekking van dit congres zou zijn, om middelen te beramen en in werking te brengen, tot verbetering van de tegenwoordige gezondheidsmaatregelen tegen te besmettelijke ziekten, in het bijzonder tegen de pest.

NEDERLANDEN. — Wij meenen de beminnaren der vaderlandsche letterkunde opmerkzaam te moeten maken op een bijzonder kompleet exemplaar der werken van Mr. W. BILDERDIJK en vrouwe K. W. BILDERDIJK, gebonden in 160 egale banden, hetwelk te *Rotterdam*, door den Boekverkooper J. VAN BAALEN, publiek staat geveild te worden, op eene boekverkooping, zullende aanvangen op Maandag den 19 November. Blijkens de omschrijving in den catalogus, komen in dit exemplaar voor, vele thans zeldzaam geworden werken en stukken, alsmede een en ander, dat niet openlijk uitgegeven is geworden. Nog treft men in dien catalogus aan een exemplaar der werken van Mr. R. FEITH, in 88 egale banden. Wijders verscheiden kostbare plaatwerken, als de *Galérie du Palais royal*; it. *de Florence* in fol.; *The national Gallery of pictures, bij great masters; the National Portrait gallery* in 4°. en vele andere notabele artikelen.

ZINSTORENDE DRUKFEILEN.

In ons Nummer 268: staat abusievelijk in de tweede kolom op de derde bladzijde, regel 17 van het artikel Staten-Generaal: *veld* lees *milde*, en regel 41 —— *bedillaren aan alle betwisters* lees *bedillaren aan alle betweters*.

en in de eerste kolom 4e bladz.
regel 6 van boven: *zuivere* lees *ruwere*.
en regel 18 —— *Bonsu* lees *Prussia*.

Een onzer dagbladen maakt de opmerking dat eene zinsnede der aanspraak van *Leopold* door ons verkeerd is wedergegeven. Dit is regt; maar niet de boosaardige aantijging van dat blad, dat zulks met voorbedagt is geschied; waartoe wel geen reden hoegenaamd kon bestaan, terwijl eene verdraaijing van dien aard toch te lomp zou zijn, om niet weldra ontdekt te worden. De eenige oorzaak is, dat de vertaler het voorafgaand slot van den eersten zin, in plaats van de woorden: met volharding en moed enz., door den grooten spoed, tweemaal genomen geeft.

De Ondergeteekenden uitmakende de Commissie tot onderstand van huldbehoevende Werk- en Ambachtslieden te BREDA, achten zich gelukkig te kunnen berigten, dat de ruime bijdragen, tot ondersteuning hunner onderneming tot dus verre verkregen, hun van volkomen bijval en goedkeuring de aangevoegende overtuiging hebben aangebragt. Zij zullen die hooggeschatte goedkeuring trachten te bevestigen, door de uitreiking der geschonken liefdegiften, overeenkomstig het doel, met een zuivere menschlievend oogmerk en eene geheel onzijdige hand.

Dankbaar zoo voor de reeds ontvangen als voor de hen nog nader toegezegde bijdragen, roepen zij de medehulp en de berigten in van allen, welke door hunnen stand en betrekking in staat zijn de meest huldbehoevende personen en gezinnen, onder de arbeidende klasse, aan te wijzen; zij wenden zich daartoe in het bijzonder tot de milde deelnemers en tot de Heeren Leeraren der onderscheidene godsdienstige gezinden binnen deze Stad, hen verzoekende, Namen en Woonplaatsen schriftelijk te willen opgeven, aan een der Leden van de Commissie.

Zij hebben het voornemen zich tot eene blijvende Commissie te vestigen, en maken zulks, met eene hartelijke aanbeveling tot verdere begunstiging, van nu af aan hunne waarde medeburgers bekend.

Breda den 17 November 1838.

L. D. STORM. P. J. VAN DEN GOORBERGH A. J. VAN HAL.
A. H. KUPPENS. J. F. SMITS. J. J. L. INGENHOESZ.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *November*) werden verhandeld: Ned. W. S. 2½ pCt. 53⅞, ⅝; ditto 5 pCt. 101¼; Kansbill. 2⅝, een zestiende; Amort. Syndic. 4½ pCt. 95¼, vijf zestiende; ditto 3½ pCt. 79⅝; Handelm. 175¼, ⅜, 175, ¼, ½; O. Indie 5 pCt. 99 drie achtste, vijf zestiende; Arbdoins 85 ⅝ 16¾, dertien zestiende; Braz. 79½.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Breda*, zullen op Donderdag, den 29. November 1838, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize aldaar, aan den minstdoenden, volgens in te leveren gezegelde Billetten van Inschrijving, in het openbaar

AANBESTEDEN:

Het ONDERHOUD van STADS-GEBOUWEN, KAZERNEN, BRUGGEN, HAVENMUREN, WATERTRAPPEN, WATERLEIDINGEN, STRATEN, MARKTEN, PLEINEN en verdere Aangelegenheden, gedurende den Jare 1839, volgens *Tarief*, onder presentatie van percentsgewijze korting.

De Konditien van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren, ter lezing op Stads-Secretarij, en nader onderigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. CUYPERS.

BREDA, den 12. November 1838.

Ter Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUKES.

Mr. L. BEENS, Notaris te *Breda*, zal, voor ijne Principalen, op Maandag den 26. November 1838, des voormiddags ten *tien* ure, in de Herberg van de Weduwe WAMENBOL, onder *'s Princenhage*, publiek Veilen en 14 dagen daarna finaal Verkoopen, de navolgende

VASTE GOEDEREN:

1e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen in de *Deurne*, onder *Etten*, kadastraal bekend sectie D, N°. 180, groot 95 roeden en 30 ellen.

2e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen op de *Kerkakker*, onder *Rijsbergen*, sectie H, N°. 430, groot 65 roeden en 80 ellen.

3e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voren, in de *Nissen*, sectie H, N°. 678, groot 41 roeden en 50 ellen.

4e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voren, in de *Nissen*, sectie H, N°. 679, groot 21 roeden en 20 ellen.

5e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voren, in den *Oosterblok*, sectie H, N°. 697, groot 62 roeden.

6e Koop. Een perceel HAKHOUT of SCHAARBOSCH, gelegen op *Groot Overveld*, onder *'s Gravenhage*, sectie D, N°. 668, groot 2 bunders, 15 roeden en 20 ellen.

7e Koop. Een perceel HAKHOUT of SCHAARBOSCH, gelegen als voren, in *Hoppenland*, sectie E, N°. 406, groot 70 roeden en 90 ellen.

8e Koop. Een perceel HAKHOUT of SCHAARBOSCH, gelegen als voren, op den *Achtersten Bunder*, sectie G, N°. 29, groot 1 bunder, 17 roeden en 50 ellen.

9e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voren, op den *Heuvel*, sectie A, N°. 6, groot 2 bunders, 30 roeden en 10 ellen.

10e Koop. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voren, in *Baggelen*, sectie N, N°. 437, groot 13 roeden en 10 ellen.

Alles bijaldien bij gedrukte Biljetten omstandiger en verdere onderrigting te bekomen ten kantore van gemelden Notaris.

De Notaris J. ALDER, te *Bergen-op-Zoom*, zal, op den 13. November 1838, ten Kollijhuize van J. J. STAMPAERT, binnen dezelve Stad, presenteren in te zetten, en op den 27. November daaraanvolgende, ter zelver plaatse, finaal te Verkoopen:

Eene HUIZINGE, in gang zijnde *KOPERSLAGERS-WINKEL*, met dito WERKHUIS en ERF, alles aan den andere gelegen aan de zuidzijde van de *Korte Meestraat*, te *Bergen-op-Zoom*, gemerkt F, N°. 18, Kadastraal bekend Sectie G, N°. 485, te aanvaarden 1 Januarij 1839, aankomende. ANTHONIJ KLERCQ.

P. J. ARNAUD,

LAKENKOOPER in de Torenstraat, n°. 343,

heeft ontvangen een schoon Assortiment LAKENS, CASIMIR en ZEPHIR, DUFFEL, enz., waartoe hij zich de ieders gunst aanbeveelt.

In TIRAN,

heeft de eer het publiek bekend te maken, dat hij alhier aangekomen is, met een extra schoon assortement SCHALE, DOEKEN en MOUSELINE DE LAINE, en andere modieuse goederen. Hij is uitgeslapen in de stad *Prins*, tot en met den 22sten dezer.

STOOMBOOTEN

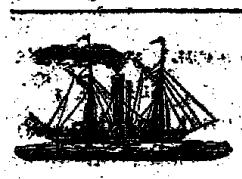

VAN WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,
alle dagen 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JACHT

VAN PRINSES MARIANNE.

van MIDDELHARNIS naar ROTTERDAM.

NOVEMBER 1838.

Van Middelharnis.			Van Rotterdam.		
†Donderdag	22,	's morg. 7 uur.	Vrijdag	23,	's morg. 8 uur.
Zondag	25,	„ 6 „	Dingsdag	27,	„ 9 „

NB. De overvaart op de met een † gemerkte Afvaartdagen is, wegens Strooms-tegenstand, van langeren duur dan op de overigen.

WESTERK, te *Breda*, heeft [illegible] f 1.; voor de Inschrijvers tegen f 1,— en anders f 1,50. — Verder een ALBUM voor *volle platen*, bij die REIS behoorende; voor de Inschrijvers f 1,— en anders f 3,—. Als er 300 Inschrijvers zijn voor Januarij 1839, zal het ALBUM nog met *elf* stuks folio platen worden vermeerderd, tegen [illegible] het druk. — Ofschoon de Inschrijving en het Werk zelf gesloten is, kan men echter, *het ALBUM er bij bestellen*, tot 31 December nog voor de *twee laatsten komende* met *het volledig* ALBUM, inteekenen tegen den *later verhoogden prijs* van f 12,—. Het Publiek wordt verzocht, zich te wenden tot hunnen gewonen Boekhandelaar, by wien meest het ALBUM ter inzage zal vinden liggen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.